

Adam Z, Krejčí M, Vorlíček J et al. Hematologie, přehled maligních hematologických onemocnění. 2., doplněné a zcela přepracované vydání. Praha: Grada Publishing 2007. 390 stran. ISBN 978-80-247-2502-4.

V nakladatelství Grada Publishing vyšla kniha Hematologie, přehled maligních hematologických onemocnění, 2., doplněné a zcela přepracované vydání autorů Zdeňka Adama, Marty Krejčí a Jiřího Vorlíčka. Hlavní autoři vyzvali ke spolupráci 26 pracovníků, kteří zpracovali jednotlivé specializované oblasti, které odpovídaly jejich odbornému zaměření. V roce 2001 autoři vydali knihu Hematologie II – Přehled maligních chorob. Za 7 let, které uplynuly od vydání této knihy, došlo k prohloubení znalostí v patofyziologii onemocnění, změnám v klasifikaci hematologických malignit a prognostickému pohledu. Nejdrastičtější změny nastaly v léčbě. Tyto změny logicky vedly autory k přepracování původní publikace z roku 2001. Druhé zcela přepracované vydání udává ucelený pohled na moderní diagnostiku, klasifikaci a základní léčebné postupy.

Publikace má 390 stran a je rozvržena včetně předmluvy do 35 kapitol. Předností knihy jsou četná schémata a tabulky, které vhodně ilustrují a doplňují text. To umožňuje rychlé a snadné pochopení někdy kompli-

kované problematiky. Velmi zdařilá je i obrazová a CT/MR dokumentace. Jednotlivé kapitoly mají obecně ustálené členění. Je vždy uvedena definice, základní klinické příznaky, prognostické faktory, diagnostika se základními i specializovanými vyšetřeními, jako jsou imunofenotypizace, cytogenetická a molekulárně-genetická vyšetření, dále klasifikace podle Světové zdravotnické organizace, léčba a prognóza. U některých kapitol je uveden i stručný historický přehled.

Velmi pěkně je zpracována problematika maligních ne-hodgkinových lymfomů, kde v úvodní části je uvedeno schéma vývoje B-lymfocyту a předpokládané místo vzniku B-ne-hodgkinova lymfomu. Je již standardně uváděn význam FDG-PET diagnostiky u lymfomů. Moderně a velmi kvalitně je zpracována problematika B chronické lymfatické leukemie. Samostatná kapitola je věnována poškození ledvin při tvorbě paraproteinu. Čtenáře jistě zaujmou kapitoly týkající se řešení infekčních komplikací, problematiky febrilní neutropenie a splenektomovaných

pacientů. Samostatně je zpracována kapitola nových léků v hematonekologii. Podrobně jsou v této kapitole shrnuta data o významu monoklonálních protilátek (rituximab, alemtuzumab, gentuzumabu ozogamycin a ibritumomab tiuxetan), imunomodulačního léku thalidomidu, inhibitorů tyrozin kináz (imatinib, dasatinib, nilotinib) a inhibitoru proteazomu (bortezomib). Samostatná kapitola současných možností cytogenetických vyšetření je napsána také přehledně a neodborníka v těchto laboratorních metodikách dostatečně informuje o principu metod a možnostech, jak je lze využít.

Závěrem je možno konstatovat, že jde o velmi kvalitní publikaci. Jde o vhodnou učebnici pro lékaře před atestací z vnitřního lékařství, ale je též vhodnou příručkou pro lékaře interních a hematonekologických oddělení a ambulancí.

doc. MUDr. Pavel Žák, Ph.D.

www.fnhk.cz

e-mail: zakpavelHK@seznam.cz

Doručeno do redakce: 11. 8. 2008

Fernandes J, Saudubray JM, van den Berghe G, Walter JH. Diagnostika a léčba dědičných metabolických poruch. Praha: Triton 2008. 608 stran. ISBN 978-80-7387-096-6.

Z anglického originálu Inborn Metabolic Diseases, Diagnosis and Treatment. Heidelberg: Springer Medizin Verlag 2006 přeložila MUDr. Sylvie Šťastná, MBA.

Ve 43 kapitolách doplněných tabulkami a grafy uspořádali 4 přední evropští odborníci za přispění dalších 72 odborníků z celého světa dokonalou a ucelenou informaci o dědičných metabolických poruchách na nejvyšší možné odborné úrovni. Svým rozsahem

608 stran je to v českých zemích nejrozsáhlejší učebnice o tomto prudce se rozvíjícím oboru zahrnujícím oblast biochemie, genetiky, pediatrie, neonatologie a neurologie, které je možné nazvat opravdovým „metabolickým hodováním“ pro všechny povolané klinické zájemce. Kniha je volným pokračováním snahy překladatelky doplnit řetězec světových metabolických publikací začínající převážně metabolickou monografií G. F. Hoffmana et al „Dědičné metabolické poruchy“, vyda-

nou nakladatelstvím Grada-Avicenum v roce 2006.

Tato učebnice systematicky upravená pro kliniku vychází v nákladu 5 000 výtisků, takže bohatě stačí pokrýt zájem a poptávku všech klinických zájemců z oblasti pediatrie, neonatologie, neurologie, ale také interny, do kterýchto oblastí dobře odléčení dětských pacienti dorůstají. Odborníci ze základních oborů biochemie, genetiky, biologie a dalších oborů zde najdou podrobně popsanou klinickou

symptomatologii, kterou se jednotlivé metabolické syndromy manifestují v pořadí: typická klinická manifestace, základní metabolické změny, molekulárně-genetické pozadí, racionální diagnostický a diferenciálně diagnostický přístup a konečně známé terapeutické možnosti. Dlouhá řada tabulek, metabolických schémat i vyobrazení dává dostatečný materiální podklad pro úplné pochopení podstaty onemocnění, diagnostického či léčebného postupu, ev. snadnou orientaci v záplavě důležitých metabolitů. Ne-

chybí recentní odkazy na bohatou doplňkovou světovou literaturu.

Klinici ze všech medicínských oborů se už nebudou moci vymlouvat, že nemají kam sáhnout pro správné zařazení svých problematických diagnostických symptomů, aby snadno uzavřeli diagnózu pomyšlením také na dědičnou metabolickou poruchu. V krásné knižní vazbě dostávají zájemci o dědičné metabolické poruchy pravou „poučnou lahůdku“ z nejlepší evropské dílny, dobře přeloženou do perfektní češtiny a graficky zpracovanou na špičkové úrovni.

Kniha vyšla v rámci projektu Metabolické vzdělávací centrum, který byl spolufinancován Evropským sociálním fondem (ESF), státním rozpočtem ČR a rozpočtem hlavního města Prahy. Vydání knihy bylo finančně podpořeno také firmami Milupa, SHS International a Enzyme.

prof. MUDr. Josef Hyánek, DrSc.

www.homolka.cz

e-mail: josef.hyaneck@homolka.cz

Doručeno do redakce: 30. 7. 2008

Buc M. Autoimunita a autoimunitné choroby. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie ved, 2005. 500 str. ISBN 8022408670, dostupná na www.martinus.sk.

Imunita je v obecném povědomí spojována především s obranou proti infekčním agens a nežádoucí imunologická reaktivita je vnímána zejména v souvislosti s alergickými chorobami. Původně obranná fyziologická funkce imunity se však může obrátit i proti vlastním strukturám a vyvolat autoimunitní choroby. Pohled do historie nám ukazuje, že paradigmatu autoimunity se měnila: původní Ehrlichova představa (horror autotoxicus) byla konfrontována s Burnetovou klonální selekční teorií (forbidden clones) a dnes je všeobecně přijímáno, že imunologická autoreaktivita je fyziologická (gnothi seauton) a že nežádoucí autoagrese je v podmínkách zdraví regulována a utlumena. Autoimunitní choroby se v populaci vyskytují v pozoruhodném a vzrůstajícím počtu, odhaduje se, že asi v 5%.

V předmluvě autor píše, že „cílem knihy je popsat současný stav poznatků o procesech autoimunity a poukázat na imunopatogenetické mechanismy těchto chorob, při kterých se podílejí na jejich vzniku“, a že kniha je určena především lékařům jednotlivých medicínských disciplín, vysokoškolsky vzdělaným pracovníkům nemedicínských

oborů, ale i posluchačům lékařských, farmaceutických a jiných fakult. Bucova monografie je ve znamení současného trendu v imunologii, který je charakterizován analytickým přístupem molekulárně-genetickým a který umožňuje pronikat do detailů molekulární podstaty nejen jednotlivých prvků imunitní soustavy, signálních drah, genetické determinace, ale i funkční anatomie imunitního systému, jeho regulací, podstaty chorob.

Z textu je zřejmá Bucova přesnost, důkladnost, nebojácnost artikulovat neznámé a pedagogický cit. Kniha sestává z 20 kapitol, z nichž každá je doplněna přehledem publikací z recentní imunologické literatury, z níž autor vycházel a již doporučuje k doplňujícímu studiu. K snazší orientaci bude sloužit čtenářům imunologický slovník, seznam zkratk a rejstřík. Zdařilá je obrazová dokumentace, která bohatě ilustruje každou kapitolu, a tak zpřístupňuje text, jehož úsporný sloh čtenáři příliš oddechu nedovoluje. Řada obrázků je barevných. Velmi přehledné a sdělnost knihy zvyšující jsou tabulky, které jsou součástí všech kapitol. V Bucově monografii nalezne čtenář hodně údajů i z jiných oblastí biolo-

gie medicíny, především z molekulární biologie a genetiky, biochemie, mikrobiologie. Je pochopitelné, proč k tomu autor přistoupil: pokrok v objasňování podstaty imunitního systému je závislý na pokroku ve výše uvedených disciplínách. Je prakticky nemožné, aby zvláště lékař vykonávající klinickou, ale i laboratorní praxi, měl všechny nejnovější poznatky zažity. I v tomto se projevují autorovy pedagogické zkušenosti a talent.

Jsem přesvědčen, že monografii ocení nejen internisté a další kliničtí lékaři, ale i laboratorní pracovníci z řad přírodovědců provádějících imunologickou diagnostiku. Badatelé výzkumu a vývoje v ní navíc najdou inspiraci (neboť jak je u řady chorob uvedeno „imunopatogeneze nie je často známa“). Tato kniha bude také odkrývat vysokoškolským studentům, především medikům, medicínu z pohledu „od klinického fenoménu k molekulární podstatě“.

prof. MUDr. Jindřich Lokaj, CSc.

www.fnusa.cz

e-mail: jindrich.lokaj@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 22. 8. 2008

Jedličková A, Mašata J, Skořepová M. Lokální mykózy. Průvodce ošetřujícího lékaře. Praha: Maxdorf 2008. 176 stran. ISBN 978-80-7345-150.

31. svazek edice Farmakoterapie pro praxi je zaměřen na významnou oblast medicíny. Lokální mykózy sice neohrožují pacienty na životě, jsou však časté, recidivují a bývají podceňovány nemocnými i lékaři. Přitom léčebný arzenál v léčbě těchto mykóz je mnohdy nesprávně využíván.

Na této publikaci je šťastným počinem spolupráce specialistů z oborů, kterých se tato problematika nejvíce týká: prim. MUDr. A. Jedličkové za mikrobiologii, gynekologa doc. MUDr. J. Mašaty, CSc., a MUDr. M. Skořepové, CSc., za dermatologii.

Kniha je rozdělena do 9 kapitol, následuje barevná příloha, literatura, seznam použitých zkratk, medailonky autorů a rejstřík.

V kapitole věnované původcům jsou popsána nejčastější dermatofyta, kvasinky, oportunní hyfomycety a původci mykóz v gynekologii. U jednotlivých původců je uvedena jejich stručná a výstižná charakteristika i s epidemiologickými souvislostmi. Některé druhy (např. dermatofyt *Trichophyton mentagrophytes*) jsou velmi mnohotvárné a v odborné literatuře se lze setkat s množstvím jejich variet, mnohdy odlišně defino-

vaných. Ve výčtu původců je zřejmé, že se jejich zastoupení v čase také mění, objevují se např. dříve vzácné aspergilózy kůže a nehtů. V této části je správně zdůrazněn význam stavu kožních bariérových systémů pro uplatnění mykotických mikroorganismů. Z gynekologického hlediska jsou zdůrazněny změny v profilu poševní mikroflóry pod tlakem různých faktorů, např. endokrinologických.

Velmi užitečná část publikace je věnována odběru materiálu pro mykologické vyšetření a podmínkám transportu. Stať je doplněna přehlednou tabulkou. Další kapitola je věnována laboratorní diagnostice, jednotlivým metodám, interpretaci výsledků a stanovení citlivosti k antimykotikům u některých původců. V následujících kapitolách jsou popsány hlavní klinické obrazy lokálních mykóz v dermatologii, gynekologii, případně v jiných oblastech.

V knize jsou rozsáhle pojednána antimykotika s důrazem na znalost charakteristiky jednotlivých látek, jejich mechanismus účinku, případně zásady kombinované terapie. Jsou zde popsána antimykotická antibiotika a synte-

tická antimykotika, v dělení dle skupin antimykotika působící na buněčnou membránu, buněčnou stěnu nebo ovlivňující proteosyntézu plísňových mikroorganismů. Kapitola je doplněna mnoha užitečnými tabulkami. V indikaci u kožních a slizničních mykóz jsou pojednána antimykotika systémová a antimykotika pro lokální léčbu v dermatologii a gynekologii.

Tato kapitola je koncipována velmi přehledně a je vysoce použitelná v běžné praxi dermatologů a jiných odborností.

V 9. kapitole jsou heslovitě uvedeny nejčastější chyby a omyly při stanovení diagnózy a při indikaci antimykotik. Barevná příloha průměrné kvality je zaměřena na klinické obrazy nejčastějších mykóz postihujících kůži a její adnexa. Literární odkazy jsou účelné a dostatečné.

Kniha plně odpovídá zaměření edice a je cennou pomůckou pro léčbu lokálních mykóz.

doc. MUDr. Vladimír Vašků, CSc.

www.fnusa.cz

e-mail: vladimir.vasku@fnusa.cz

Doručeno do redakce: 26. 8. 2008

www.mhwa.cz